

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Panalungtikan

Niténan kaayaAn kiwari basa Sunda geus langka dipaké, utamana di kalangan pelajar. Undak usuk basa Sunda diajarkeun di sakola, najan euweuh dina standar kompeténsi jeung kompeténsi dasar, tapi undak usuk basa aya dina pangajaran naon waé, boh dina maca, nulis, nyarita, boh ngaregepkeun. Tong boro bisa ngalarapkeun undak usukna, basa Sundana ogé geus jarang dipaké.

Pasualan undak usuk basa dina kahirupan di sakola can nyugemakeun. Barudak kiwari leuwih mentingkeun basa deungeun tibatan basa indungna sorangan. Rupa-rupa alesan nu ngalantarankeun jarang maké basa Sunda dina kahirupan sapopoé, ti mimiti géngsi, horéam, di lingkungan kulawarga teu ngarojong kana pamakéan basa Sunda, di lingkungan sakola teu dibiasakeun nyarita ngagunakeun basa Sunda, barudak can ngawasa kosakecap keur dirina sorangan, jeung nepi ka aya nu nyebutkeun hésé, sabab aya undak usuk basa Sunda. Ku lantaran kitu, perlu aya cara pikeun ngungkulon pasualan undak usuk basa, di antarana ngadéskripsiéun kamampuh ngalarapkeun undak usuk basa dina karangan.

Undak usuk basa Sunda ngabogaan peran anu kawilang penting pikeun ngalakukeun interaksi antarwarga, boh di lingkungan kulawarga, lingkungan masarakat, jeung lingkungan sakola, alatan nyarita boh ka sahandapeun boh ka saluhureun atawa ka sasama, basa nu dipaké téh kudu bisa diwilah-wilah. Basa bisa nyirikeun kalungguhan saurang jalma nu hirup di lingkungan masarakat. Undak usuk basa atawa tatakrama basa, mangrupa sopan santun makéna basa dina waktu komunikasi (Sudaryat, 2007, kc. 294). Ku kituna, kamampuh ngagunakeun basa bisa dihasilkeun ngaliwatan prosés diajar ngajar, salah sahijina dina pangajaran nulis karangan.

Nulis atawa ngarang mangrupa kamampuh ngagunakeun basa dina wangun tinulis, pikeun nepikeun gagasan, eusi pikiran, kahayang, kereteg haté, atawa informasi. Dina nepikeun gagasan atawa informasi dina wangun tinulis kudu

dipigawé kalawan daria tur ati-ati, sarta dipigawé dina waktu nu rinéh sangkan bisa mikir pikeun nyusun jadi kalimah. Tina kalimah jadi paragrap, paragrap jadi wacana, nepi ka ngajanggélék jadi wangun karangan anu mibanda ajén jeung tujuan.

Pikeun sawatara siswa, diajar nulis mangrupa hal anu dianggap hésé, sabab aya sababaraha hal di antarana, tiori nu ditepikeun ku guru jeung topik tulisan. Hasil diajar nulis nu aya dilapangan téh kurang nyugemakeun, ku sabab kurangna minat siswa kana pangajaran nulis. Siswa jaman kiwari masih loba anu teu resep kana nulis. Salah sahijina dina pangaran nulis pangalaman priadi.

Pangalaman pribadi nya éta kajadian anu pernah atawa geus karandapan ku hiji jalma, boh kajadian anu sedih, bungah atawa kajadian séjenna (Tarigan, 2008, kc. 31). Carita lengkep ti awal kajadian nepi ka ahir kajadian. Pangalaman pribadi kaasup kaasup tulisan pribadi, numutkeun Tarigan tulisan pribadi mangrupa wangun tulisan nu méré hal anu pangnyugemakeunana dina pangalaman pribadi nu nulis.

Basa nu dipaké dina nulis pangalaman pribadi kudu hadé tur bener sangkan pangalaman pribadi nu ditulis téh bisa ngirut ati tur dipikaharti. Nu kudu dipikaharti di dieu tangtu waé dibarengan ku makéna basa nu merenah numutkeun aturan misalna waé ngagunakeun undak usuk basana. Tapi dina kaayan barudak SMP jaman kiwari hususna di SMP Negeri 3 Lembang, dina nyarita ngagunakeun basa Sunda waé langka komo jeung dibarengan ngagunakeun undak usuk basa nu merenah mah hésé kapanggihna.

Panalungtikan ngeunaan ngalarapkeun undak usuk basa jeung nulis pangalaman pribadi saméméhna geus aya nu ngalaksanakeun, nya éta “*Kamampuh Ngalarapkeun Undak Usuk Basa Sunda dina Wacana Dialog Siswa Kelas X MA Al-Bidayah Batujajar Kabupaten Bandung Barat Taun 2011*” (Ratih Nispusobariah, 2011). Eusina ngadéksripsi ngeunaan tingkat kamampuh siswa dina ngalarapkeun undak usuk basa Sunda ngaliwatan wacana dialog. Panalungtikan ngagunakeun métode déksriptif, sedengkeun téhnik nu digunakeunna nya éta téhnik tés jeung téhnik obsérvasi; “*Kasalahan Ngalarapkeun Undak Usuk Basa Sunda dina Nulis Biantara Siswa Kelas IX SMP Negeri 3 Lembang Taun Ajaran 2011/2012*” (Sintia Holida, 2012). Eusina

ngadéksripsiun larapna undak usuk basa Sunda ngaliwatan nulis Biantara. Panalungtikan ngagunakeun métode dékriptif, sedengkeun téhnik nu digunakeunna nya éta téhnik obsérvasi, tés, jeung dokuméntasi; jeung “*Kasalahan Ngagunakeun Kecap Pancén dina Nulis Karangan Pangalaman Siswa Kelas X SMA Pasundan 3 Bandung*” (Rian Fajar Fadilah, 2011). Eusina ngadéskripsiun kasalahan-kasalahan ngagunakeun kecap pancén dina karangan pangalaman siswa, dumasar kana tiori analisis kasalahan berbahasa tipe katégori linguistik.

Dumasar panalungtikan-panalungtikan nu geus aya, tééla panalungtikan ngeunaan undak usuk basa jeung pangalaman pribadi téh geus aya. Sanajan kitu, unggal panalungtikan miboga ulikan anu béda-béda. Kitu ogé dina panalungtikan nu baris dilaksanakeun, maksud tina ngayakeun panalungtikan ieu téh sabab undak usuk basa Sunda jeung nulis pangalaman pribadi aya dina pangajaran basa Sunda. Ieu panalungtikan perlu dilaksanakeun pikeun mikanyaho kaparigelan siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang dina ngalarapkeun undak usuk basa dina nulis pangalaman pribadi, khususna dikalangan pelajar anu mangrupa cikal bakal generasi penerus anu bisa ngajaga éksisténsi kasundaan, salah sahijina nya éta pikeun mertahankeun unsur kabasaan nu patali jeung undak usuk basa. Ku kituna, dumasar kana kasang tukang masalah nu geus dipedar saméméhna, panalungtikan ngeunaan “*Kamampuh Ngalarapkeun Undak Usuk Basa dina Nulis Pangalaman Pribadi Siswa Kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang Taun Ajaran 2015/2016*” perlu dilaksanakeun.

1.2 Rumusan Masalah

Masalah anu baris ditalungtik dirumuskeun dina wangun kalimah patalékan saperti ieu di handap.

- 1) Kumaha kamampuh ngalarapkeun basa Sunda loma dina nulis pangalaman pribadi siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang?
- 2) Kumaha kamampuh ngalarapkeun basa Sunda lemes keur sorangan dina nulis pangalaman pribadi siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang?
- 3) Kumaha kamampuh ngalarapkeun basa Sunda lemes keur batur dina nulis pangalaman pribadi siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Tujuan nu ngawengku dina ieu panalungtikan nya éta tujuan umum jeung tujuan husus.

1.3.1 Tujuan Umum

Tujuan umum nu hayang dihontal dina ieu panalungtikan nya éta pikeun mikanyaho ngeunaan kamampuh ngalarapkeun undak usuk basa siswa kelas VII-A SMP Negri 3 Lembang dina nulis pangalaman pribadi.

1.3.2 Tujuan Husus

Sacara husus ieu panalungtikan miboga tujuan hayang ngadeskripsikeun:

- 1) kamampuh ngalarapkeun basa Sunda loma dina nulis pangalaman pribadi siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang;
- 2) kamampuh ngalarapkeun basa Sunda lemes keur sorangan dina nulis pangalaman pribadi siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang; sarta
- 3) kamampuh ngalarapkeun basa Sunda lemes keur batur dina nulis pangalaman pribadi siswa kelas VII-A SMP Negeri 3 Lembang.

1.4 Mangpaat Panalungtikan

Mangpaat panalungtikan mangrupa salah sahiji indikasi tina kahontalna tujuan panalungtikan. Mangpaat panalungtikan ngawengku mangpaat tioritis, nya éta pikeun mekarkeun élmu; sarta mangpaat praktis nya éta anu ngarojong kana pemecahan masalah sarta ngantisipasi masalah nu aya di objék panalungtikan (Riduwan, 2009 kc. 11). Anapon mangpaat tina ieu panalungtikan, di antarana:

1.4.1 Mangpaat Tioritis

- 1) Ieu panalungtikan dipiharep bisa ngarojong kamekaran élmu basa, hususna ngeunaan undak usuk basa.
- 2) Ngarojong kana kapentingan mekarkeun élmu. Pikeun pihak-pihak nu miboga kapentingan, ieu hasil panalungtikan bisa dimangpaatkeun leuwih jero kana

objék anu sajinis atawa aspék séjénna anu tacan kawengku dina ieu panalungtikan.

1.4.2 Mangpaat Praktis

Mangpaat praktis tina ieu panalungtikan nya éta:

- 1) pikeun siswa, méré gambaran ngeunaan kamampuh siswa SMP Negeri 3 Lembang dina ngalarapkeun undak usuk basa Sunda.
- 2) pikeun guru, dipiharep bisa jadi bahan tinimbangan dina nyusun sumber pangajaran basa Sunda. Hususna pangajaran nulis nu ngagunakeun undak usuk basa.

1.5 Sistematika Tulisan

BAB I: bubuka, anu ngawengku kasang tukang masalah, watesan jeung rumusan masalah, tujuan panalungtikan nu ngawengku tujuan umum jeung tujuan husus, mangpaat panalungtikan anu ngawengku mangpaat teoritis jeung mangpaat praktis, sarta sistematika tulisan.

BAB II: tatapanan tiori jeung raraga mikir. Tatapanan tiori ngaawengku: undak usuk basa, nulis, jeung pangalaman pribadi.

BAB III: pedaran ngeunaan métodologi panalungtikan. Dina ieu bab dipedar leuwih jero ngeunaan métode panalungtikan kalayan jembar katut sumber data, ngumpulkeun data, instrumen pengumpulan data, téhnik ngumpulkeun data, jeung analisis data.

BAB IV: deskripsi hasil panalungtikan. Dina ieu bab diébréhkeun sagembengna hasil panalungtikan. Eusina ngeunaan analisis hasil panalungtikan larapna undak usuk basa dina nulis pangalaman pribadi.

BAB V: kacindekan jeung rékoméndasi.